

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vételnek fel.

Felolvasó szerkesztő:
NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 k. 50 f.
Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Kitartás!

A hazaszeretet etikai értelemben elsősorban a honi rögöz való ragaszkodást jelenti. Ezen a földön éltek atyáink, itt fogunk élni és meghalni mi is, a fiaink is. Azután jelenti a hazaszeretet a hazai szokásokhoz, nyelvünkhöz, vallásunkhoz, száz meg száz emlékhöz való ragaszkodást is. E drága kincsekről nem mondhatunk le soha. Pompás virágai, ők egy kertnek, amelyben mindenki szívesen sétál, ha levetheti egy időre a hétköznap jármát. Azt mondhatná valaki, hogy nincs közös hazánk, mert néptörzseink nyelve különböző. De ez nem áll meg. A nyelv közössége nem szükséges feltétele egy nagy hazának. Monarchiánkat a történelem, ez a nagy építőmester építette fel az évszázadok folyamán, a monarchia bizonyára nem a véletlennek, hanem szükségességnek köszöni létét. Vagy talán megszűnt volna ez a szükség? Nem, a szükség fennáll és fenn fog állani tovább is. Államot polgáraink eszmei és anyagi érdekközössége tart össze.

Az érzések közössége szövi át monarchiánkat, de ennek az érdekközösségnek szilárd anyagi alapot kell adnunk. Csak ilyen alapon fejlődhetik rendezett állami lét, amelyben szabadság, jog és törvény uralkodik. Az állam jóléte polgárainak jólétén alapszik. A jólét forrása a munka, vétel és eladás, a kereskedelem, ha munkára támaszkodik. Így van ez kis és nagy dolgokban egyaránt. Ha egy állam messzire fekszik a nagy tengeri és szárazföldi utaktól, vagy éppenséggel el van vágva tőlük, siralmas életet él. A nagyvilágba nyíló kapu nélkül meddő marad az ország élete. Manapság a leküzdött távolságok korában a vízi utak fontossága rendkívüli. Minden államnak, amely meg akarja állni helyét a népek versenyében, a tengeren a jövője. Évekkel ezelőtt így vagy hasonlóan hangzott el ez a jósige. Legerősebb bizonyítékai a tengeri kereskedelmet űző államok: Nagybritannia, az Egyesült Államok, de a kisebbek is, mint Hollandia és Dánia. Hogy minő hatalom a nép gazdagsága, azt legvilá-

gosabban a világháborús Anglia példája mutatja. Nem is kell bővebben fejtegetni, hiszen ez sajnálatos tény. Azért sajnálatos, mert Anglia gazdagsága volt a csalétek, amely maga köré vonzotta ellenségeink falkáját, és ez a gazdagság főakadálya most a békekötésnek. Ime egy nép egyoldalú gazdagsága nagy veszedelem lehet más népekre, amelyek az anyagi fellendülés korát élik. A gazdag nép bérbe veheti az éhes nép kardját, hogy veszedelmes versenytársát leverje. Megérkeztünk az emberi fejlődés történetének egyik legsötétebb kérdéséhez: a háborúról van szó. A világháború okai legmélyebb gyökerükben ugyanazok, mint amelyek a világtörténet nagy átalakulásait mindig is okozták, azok az ősi ösztönök, amelyek a nomád népeket véres harcra vitték a jobb legelőkért, amelyek megindították a népvándorlást és később is kiváltották a nagy fegyveres döntéseket, noha ezek persze mindenféle más köpönyegekbe burkolódtak. Föld- vagy pénzérvés volt mindig az egyik fél közvetett vagy közvetlen célja, tulajdonának védelme a másiké.

Valameddig van megkivánás a világon, valameddig az emberek kedélye nem olyan szelíd, mint az angyaloké, addig lesz háború, két ember háboruja, pártok háboruja, népek és államok háboruja. Ebből kérlelhetetlen logikával az következik, hogy az államnak meg kell tudni védenie magát, különben le kell mondania hivatásáról.

A mi hazánkat köröskörül ellenségek szorongatják és mindnnyian egy darab hust akarnak kiszakítani eleven testünk-ből. Mi volna egy csonka monarchia, amelytől még az Adriát is elvették, egyetlen utját az Océánhoz? A mindent megtermékenyítő tengerentuli kereskedelemről elvágva, megfulladna az ipar is, tövén száradna el a monarchia maga. A gyárak milliányi munkása hol találna munkát? Hol adhatná el a paraszt, amit termel? Mely polgári hivatás virágozhatnék még azután? Tenger híján kínai fal választana el bennünket a világtól. Nem kis dolog az, ami most kockán forog. Hadseregünk két és fél

esztendei küzdelem után legdrágább javaink hű őrenként ott áll részben a határon, részben mélyen benn az ellenség országában: hogy fogja fel az ország ezt a hatalmas történelmi tény? Ha minden szívről viasszlenyomatot készítenénk, bizonyára nem egyformán mély és nem egyformán leolvasható lenyomatokat kapnánk. De a nép nagy tömege elsősorban a lelkes ifjuság, a monarchia reménye, teli van hálával és csodálattal hőseink iránt. A Legszenetebb javainkért harcolunk és azért, a fronton és a front mögött: kitartás!

Farsang.

Karneval herceg grimaszt csinált és maszkot öltött.

— Parbleu! Véresek az ujjaim! Vajjon mitől?

Karneval herceg a maszk alatt elfeledte, hogy a kezéről jött. Elfeledte, hogy keményített csipkegallérja vérpettyes lett; elfeledte, hogy a kezét meg se mosta, mielőtt belépett ide a tipegő topogó topán rengetegbe, a parfümillatu szelők köz-pébe, amiket bájos legyezők hessegetnek felé. — Pfuj! — Karneval bármilyen bolondos, bármilyen mulatni vágyó, mégis fején üti a józan komolyság hadonászó ökle.

— Hogy kerülök én ide? Én a farsang királya, véres ujjakkal, gyűröttten és ilyen kedélytelenül? Próbált nevetni. Hahotázni akart, de néma női szemek meredtek rá. Mi most a farsang? A férfiak virágát orkán tépdesi; a fehér plasztrosos pelyhes állu ifjak éppen most kuzzák magukra a csukaszürke mundért. Az elefántcsontnyelű sétatálcá helyett bajonettet szorongatnak s areukon a szerelem helyett bucsuzkodó anyacsókek bokrai piroslanak...

— Örjítő! Karneval herceg lekapja maszkját és a földhöz vágja. Nagyon akar rugni a ronda jószágán, de ime száz leányszem, száz asszonyi tekintet mesolyog felé:

Ni-ni! Hát maga is megjött a frontról? Egy kis szabadság? Tíz-husz nap, aztán vissza? Ugy-e? Ugy-e?

Karneval herceg bután bámul maga körül. Hát megváltozott a világ? Farsangot csinálni csak a szabadságos katonák járnak haza? Furcsa! És beletörtölte véres ujjait sárga frakkja szárnyaiba; a csörgős süveg helyett katonasapkát nyomott a fejébe s azzal összecsapva sarkantyus bokáját, fesszes mellettel jelentkezett:

— Igenis hölgyeim! Haza jöttem farsangolni...

A rekvirálás.

Az országosan megindult rekvirálás a befejezéshez közeledik és legszebb eredményekkel kecsegtet mindenütt. Az aprón elcsepegtetett liszt- és terméymennyiség összehordva tekintélyes halmazzá hizik. Ez az eredmény azonban azok helyen nem annyira a készlettel rendelkezők áldozat kősségén, mint inkább a rekvirálással megbízott tisztviselők szigorú utasításának az eredménye. Mert az egyes rekvirálók pl. a következő szigorú rendeletet kapták: „... kötelemem címet, hogy a reá bízott körzetben minden egyes tulajdonos, mindennemű szemérmés készletét bármilyen módon, ha kell a esendőség közbevonásával kikutassa s az emberi s gazdasági szükséglet meghatározása után a felesleget az állam részére requirálja. Utasítom Cimet, hogy az eljárásban magát sem személyre való tekintet, sem barátság, rokonság, sem szánalom által befolyásolni ne engedje, meggondolván, hogy a legcsekélyebb kedvezmény és a megye összessége ellen elkövetett inhumanitás lenne s Cime nézve a legnagyobb felelősséggel járna s esetleg haditörvényszéki eljárást vonna maga után — Rendkívüli idők rendkívüli eljárást követelnek ugyanezért ezen megbízás feltétlenül elfogadandó stb...“

Ilyen körülmények között tehát bármilyen érzékenyen hat is a készletek felkutatása és elrekvirálása, annak meg kell történnie a jövő biztosítása érdekében.

Nálunk a készletek beszolgáltatását tartalmazó felhívónkat a lakosság megkapta, sőt már legnagyobb része annak hazafias készséggel eleget is tett. Számbavéve az eddigi eredményeket, várható, hogy a városunkra kirótt terméymennyiség be is fog folyni.

A rekvirálás próbára tette a lakosság önfelelőző áldozatkészségét, hiszen a legszebb altruistikus elv jutott benne megvalósulásra. Önmagától kell megvonni a felesleget, hogy másnak jusson, akinek üres a gyomra. A felesleg! És a sarkpontja a rekvirálásunk. Ez egészen egyéni subjektív kérdés lenne, ha a közhatalom oda nem állana és meg nem szabná, hogy ennyi dukál egy embernek ennyi időre. Ami ezen felül van, add oda a köznek. És az egyén szó nélkül megnyugodva adja oda a kiszámított felesleget bizva abba, hogy a felsőség és az ő ügyeik igazgatására hivatott hatóság jól megfontoltan jár el, úgy az egyén, mint a köz érdekében. Szó nélkül, panasz nélkül fogadta a város intézőségének a rendelkezését, amely a gabona mennyiséget fejenként és havonként az őstermelőre 16 kgr.-ban, a nem őstermelőre pedig 10 kgr.-ban állapította meg, hiszen az országos átlag is ennek a mennyiségnek felel meg.

Nem így lenne azonban, ha a rekvirálás nem sikerülne, mert ez esetben el sem képzelhetjük, hogy micsoda szomorú időknek nézünk volna eléje. A fejkvóták általános leszállításának a réme állott már a küszöbön a kenyérről síró gyermekek krampusza kezében a félelmetes nyirfavesszővel. De úgy hiszünk, — s ebben az ügyben a polgármestertől megnyugtatót is kaptunk — hogy egyelőre nincs szó még nagyobb megszorításokról.

— **Kitüntetett hős.** Fischel Ferenc tartalékos honvéd hadnagynak, akit most avattak Budapesten tudomány egyetemén jogi doktorrá, a napokban tűzték fel mellére a királyi elismerés jelvényét, a Signum laudist.

Mi lesz, ha jó ideig nem lesz?

A gázzól van szó. Arról az esténként gúnyosan hunyorgó fényről, ami eddig a körzöt legalább a kirakatból és az üzletekből bearanyozta, aminek boldog tulajdonosai százan meg százan, mit oly igen iriggyel egy másik száz meg száz hajdani petróleumfogyasztó... A gázgyár vezetősége hideg nyugalommal jelentette ki, hogy nincs szén a ha nem jön, úgy szerda reggeltől kezdve kénytelen lesz a gázvilágítást beszüntetni. S mivel szén nem jött és nincs is, szerda reggel 8 órakor kialudtak a gázlámpák. Mind azokban a lakásokban, ahol eddig gáz volt bevezetve, most ismét előkerülnek a száműzött petróleumlámpák. Ahol nincs meg, ott persze venni kell drága pénzen, ha ugyan képes lesz az illető azt helyben beszerezni.

Micsoda mennyei fényesség lesz akkor. De nagy kérdés az is, hogy honnan vesszük a petróleumot, mert a város által eddig beszerzett mennyiség az eddigi fogyasztóknak sem volt elég... És ha mégis kerül petróleum?... Elvégre történnék csodák...

Miként értesülünk, a városi hatóság kedden tanácsülésben foglalkozott a légszész kérdéssel és mindenek előtt egy bizottságot küldött ki, annak a megvizsgálására és megállapítására, hogy történt-e s ha igen, minő mulasztás terhelte a gázgyár vezetőségét a szénhiány, illetve az üzem beszüntetése végett. A kiküldött bizottság elnöke Klénáncz Gyula dr. tb. főügyész, tagjai: Löwinger Jenő, Fehér János dr., Willman János és Fehér Jenő, az utóbbiak mint szakértők.

HIREK.

— **Kinevezés.** A hivatalos lap közli, hogy a király a lemondott Frankói Vilmos püspök helyett Békefi Remig dr. zirci apátot kinevezte a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőjévé. A tudós főpapnak kinevezését Baja város községe örömmel fogadja, mert a kinevezés által a kapocs, amely a zirci apátot Bajához fűzi, a jövőben még szorosabb, erősebb lesz, amennyiben a létesítendő Déry-féle városi muzeum is az ő felügyelete alá fog tartozni.

— **Baja és környéke török hódoltság korában.** Ezen a címen fog vasárnap délután — ha ismét forgalmi akadályok ideutazásában nem zavarják — Evetovics János, bácsi prépost plébános a városháza nagytermében előadni. Az időt — a gázmizériákra tekintettel — a Bajai Szabadlicseális Szövetség még nem határozta meg és így csak lapunk szombati számában fogjuk közölni. Ha Evetovics akadályozott volna jövetelében, úgy helyette Palotay Irén ciszt. tanár fog beszélni az Adria kérdéséről.

— **A legközelebbi ciklusos előadás f. hó 20-án kezdődik a városháza nagytermében és pedig, a gázmizériákra tekintettel, eddig még pontosan meg nem állapított időben.** Az előadó Róna Dicső dr. kórházi igazgató főorvos lesz és az előadás tárgya: **A sebészet a háboruban.** Az előadónak közismert személye és általánosan ismert tudása a ciklusnak nagy látogatottságot jósolnak. Állandó jegy ára az egész ciklusra 1 K és Fehér Jenő tiszti főmérnöknek kaphatók.

— **A Szabadlicseális Szövetség népies előadásai.** Folyó 11-én, vasárnap délután ismét négy iskolában tartott a Szövetség előadásokat. A józsefvárosi iskolában O. Waldné Eiselt Emma tanítónő tartott előadást a háberu alatti gazdálkodásról, a homokvárosiban Pollermann Arthur dr. városi tiszti főorvos beszélt a csecsemők táplálásáról, a kiscsávolyi iskolában Szatmáryné Csányi Mária a társadalom nevelési feladatait fejtegette, a szentjánosiban pedig Imrek Sámuel ág. hit. ev. lelkész a vallásos nevelés fontosságáról tartott előadást. Az előadásokat mind a négy helyen ének és szavalat előzte meg és követte. A közönség mind a négy helyen szép számban gyűlt össze s figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta az előadásokat. Jövő vasárnap nem lesznek előadások.

— **A posta és a gázhiány.** A postafőnökség ez uton is értesíti a közönséget, hogy tekintettel arra, hogy a légszészgyár beszüntette az üzemét, ezertul a postán ajánlott leveleket, csomagokat, pénzes utalványokat és csekketeket reggel 8—12 és délután 2—3 órakor lehet feladni. Táviratokat és express leveleket tovább is korlátlanul adhatunk fel.

— **Hivatalos órák a városházán.** Hétfőn délelőtt egy körövényében adták tudomására a városi tisztviselőknek, hogy délelőtt az eddigi hivatalos óra, vagyis a 8—12-ig, ellenben délután nem 3—5 ig, hanem tekintettel a szénhiányra 2—5 ig lesz. Bár a városházán nem szénnel, hanem ezidőszert fával tüzelnek, de mégis tekintettel úgy a fűtő, mint a világító anyag hiányára, melyet a város ezidőszert nélkülöz és a fával való takarékos bánásmód is csak úgy érhető el, ha legalább egy időre az egyfolytában való hivataloskodást leprtetnék életbe pl. a fogalmazói szakmát 8—2 ig és a kezelő szakmát 8—3 ig.

— **Az iskolákat rövid időre bezárták.** Az idei szigorú tél és két hét óta tartó kegyetlen hideg különösen az iskolába járó gyermekeknek teszi próbára szervezetét. Itt-ott komolyabb természetű betegség is fordult elő. A nagy hidegben az iskolák termeit befűteni teljesen képtelenség és éppen ez indította az egyes iskolák vezetőségét arra, hogy az iskolákban az előadásokat rövidebb időre szüneteltessék. Értesülésünk szerint a városi polgári iskolában 5 napra, az apáca zárdában 8 napra és az izraelita leánypolgári és elemi iskolákban egy hétre beszüntették az előadásokat.

— **Katonáskodó középiskolai tanulók.** A hadügyminiszteriumnak a katonai szolgálatban levő középiskolai tanulók négy hétig terjedő, egyszeri szabadságolásáról szóló rendelete a magyar szent korona országában levő gimnáziumok, reál, felsőbb kereskedelmi és teherészeti iskolák, tanítóképző-intézetek és felsőbb ipariskolák tanulóira is kiterjesztik. Ezek szerint ezeknek a tanulóknak is lehet az iskola látogatása címjából ilyen szabadságot engedélyezni, ha a kérvényező katonai szolgálatuk ideje alatt iskolai látogatás céljára még nem vettek igénybe szabadságot és ha az illető iskola igazgatóságától igazolványt szereznek arra nézve, hogy joguk van az illető iskola látogatására.

— **Nemzetközi halottszállítási iroda** Budapest VI. Andrassy ut 11. — Exhumál gyorsan és olcsón. Minden felvilágosítást készséggel ad.

— **Jutányos koksz a tisztviselőknek és a szegényeknek.** A bajai cs. és kir. tartalékkórház parancsnoka, Oláh Béla dr. ezredorvos ma telefonon felajánlott Vojnics Ferenc dr. polgármesternek öt waggon kokszot beszerzési áron első sorban a város tisztviselői és szegényei részére. A példás ajánlatnak az a nagy dicséretet érdemlő háttere, hogy a tartalékkórház megfelelő időben, a jéhető körülmények latbavezetésével nagyobb mennyiségű kokszot rendelt. Megfelelő takarékoskodás után április végéig számított erős lűtés mellett is öt waggon felesleg van, amelyet a cs. és kir. tartalékkórháznak humanitásáról és előzékenységéről jól ismert parancsnoka a városnak felajánlott. A város tanácsa köszönettel vette e szép ajánlatot és a szétosztás lebonyolításával dr. Madarász Lajos alszámvevőt bízta meg, akinél a venni szándékozók f. hó 14-én délelőtt 8 tól 12-ig és délután 2 tól 5 ig jelentkezhetnek a városi székház 14. számú hivatalban (emelet). A koksz ára házhoz szállítva 9 korona 70 fillér, szállítás nélkül 8 korona 80 fillér. A szállításhoz szükséges eszközöket minden körülmények közt a vevőknek kell adni. Az egész kokszmennyiség a régi vattagyár épületében van beraktározva.

— **A vasutállomási telefont feleslegesen ne használjuk.** A bajai vasuti állomásfőnökség figyelmezteti a közönséget arra, hogy a 30. számú vasutállomási telefont fölösleges be-

szelgetésre fel ne használják. Az állomás a legnagyobb készséggel ad felvilágosítást bár a telefon elsősorban hivatalos célokra tartatik fenn, viszont azonban a személyzet túlságos elfoglaltsága miatt csak zaklatás az, midőn oly neveltséges kérdésekkel jönnek napról napra p u mikor fog a vonat Budapestre beérkezni, volt e csatlakozása Bécs felé Budapestben a Bajáról induló vonatnak, mikor kell elindulni Bajáról, hogy holnap este Kolozvára érkezzen, a ma feladott láda mikor fog Pozsonyba érkezni, fiam az olasz frontról az orosz frontra utazik, mikor fog a vonata Baján keresztül menni stb. stb. A telefon felhívásra nekünk feltétlenül azonnal jeletkezni kell fontos katonai és szolgálati okokból, kérjük tehát a közönséget, hogy csakis akkor és oly ügyekben intézzenek kérdést az állomás főnökséghez telefonon, mely közérdekű és sürgős, egyéb ügyekben a felvilágosítást csak személyesen kérjük, mert a mai viszonyok mellett a vonatok közlekedéséről pontos felvilágosítás úgy sem adható.

Főmunkatárs:

BOGOVICS BÉLA.

Nyomatott Kollár A. könyvnyomdájában Baján.

ELADÓ HÁZ

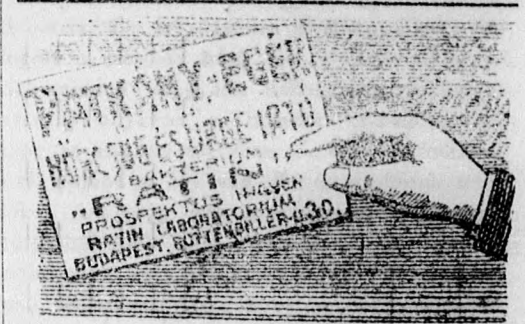
A Petőfi Sándor-utca 57. szám alatt levő ház szabad kézből eladó. Bővebb értesítés nyerhető levélben Nt. Vigyázó Vendel plébános urnál Derye, (Bács-megye). —: —:

D. PALÓCZ

k. egészségügyi tanár, v. hórházi specialista orvos

Budapest, IV. Károly-körut 2. sz.

Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes biztonsággal felismeri és kigyógyítja úgy férfiaknál mint nőknél a titkos és nem betegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel. hűtközpontok d. e. 10—12-ig d. u. 3—5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válasz bélyeges levélre szivesen ad díjtalan felvilágosítást a felől, hogy otthoni kurával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától.

Meghívó.

A Bajai Takarékpénztár

1917. évi február hó 25-én délelőtt 10 órakor Baján, az intézet saját termében

rendes évi közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, a mérleg megállapítása és a nyereség felesztása, úgy az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak adandó felmentés iránti határozathozatal.
3. Indítvány a részvénytőkének a tartaléktőkéből leendő felemelése és újabb részvények kibocsátása, és ezekkel kapcsolatban

4. az alapszabályok 1. és 2 § ainak módosítása tárgyában.
5. Igazgatósági előterjesztések.
6. Négy igazgatósági és
7. egy felügyelő-bizottsági tag megválasztása.

Baja, 1917. február hó 12.

Szutrély Lipót s. k.
vezérigazgató

Kivonat az alapszabályokból.

12. §. A közgyűlésen részt vehet minden részvényes, ha a közgyűlés hirdetéseit, illetve egybehívását megelőző év december hó 31-ig az intézet részvénykönyvében saját nevére átírt részvénnel bír és azt legkésőbb 3 nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál térítvény mellett letéteményezi, ha ezt tenni elmulasztja, szavazati jogát a közgyűlésen nem gyakorolhatja. (5. §.)

13. §. A közgyűlésen minden részvényelt, minden egyes részvénye után egy szavazat illet meg, azonban 10 szavazatnál több egy személyben nem egyesíthető s így többel senki sem bírhat, sem mint részvénytulajdonos, sem úgy mint meghatalmazott. Tizen felüli részvényei után a részvényest megillető szavazati jog azonban más, jelenlevő részvényesre és pedig a 14. §. értelmében meghatalmazás útján átruházható.

Kiskorúak és jogi személyek a részvénytulajdonost megillető jogokat, így tehát szavazati jogokat is törvényes képviselőjük (gyámjuk, gondnokuk) által gyakorolhatják, kik ezen minőségüket kellően igazolni tartoznak.

14. §. A szavazati jog meghatalmazott által is gyakorolható; ily eseteknél — a törvényes képviselő kivételével — különben is szavazatképes részvényesek látandók el alakszerű, két tanu előtt aláírt meghatalmazással. (13. §.)

15. §. A részvényesek a letett részvényekről elismervényt kapnak, mely egyszersmind a közgyűlésbe való belépésre igazoló jegyül is szolgál — és mellyel a szavazatszedő küldöttség előtt igazolják az őket megillető szavazatok mennyiségét. (13., 20. §.)

A letett részvények csakis az elismervény bevonása mellett szolgáltatathatók ki.

11. §. A közgyűlésen oly tárgyak felett, melyek a közgyűlést egybehívó hirdetés napirendjében közzétéve nem lettek, illetőleg a 18. §. értelmében nem indítványoztattak, sem tanácskozni, sem érvényes határozatot hozni nem lehet.

